

HAYVANLARDA SOYKÜTÜĞÜ VE ÖNSOYKÜTÜĞÜ ESASLARI İLE ÇALIŞMA USULLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı

Resmi Gazete Tarihi: 06/12/2001

Resmi Gazete Sayısı: 24605

BİRİNCİ BÖLÜM : Genel Hükümler

Amaç

Madde 1 - Bu Yönetmeliğin amacı, hayvanların kayıt altına alınmasını sağlayacak ve ıslah çalışmalarının verimliliğine temel teşkil edecek bir soykütüğü sisteminin oluşturulmasıdır.

Kapsam

Madde 2 - Bu Yönetmelik, hayvanlarda tanımlama, soy bilgileri, verim kayıtları, doğum kayıtları, tohumlama kayıtları, sürüden ayrılma ve bu gibi kayıtlar, verilerin depolanması, verilerin değerlendirilmesi, değerlendirme sonuçlarının yayınlanması, ıslah programı, belgelendirme ve ıslahla ilgili diğer konularda yapılacak çalışma ve işlemleri kapsar.

Dayanak

Madde 3 - Bu Yönetmelik, 28/02/2001 tarihli ve 4631 sayılı Hayvan Islahı Kanununa dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 - Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Bakanlık: Tarım ve Köyişleri Bakanlığını,
- b) Yetiştirici Birlikleri: Tür veya ırk bazında ıslah ve kayıt tutma amaçlı yetiştiricilik yapan gerçek ve tüzel kişi ve kuruluşların oluşturduğu birlikleri,
- c) Merkez Birliği: Yetiştirici Birliklerinin üst örgütlerini,
- d) Önsoykütüğü: Ana ve babası belirli, ancak ebeveynlerinin verim kayıtları olmayan, mensup olduğu ırkın özelliklerini taşıyan hayvanlar için oluşturulacak geçici kayıt sistemini,
- e) Soykütüğü: Pedigri düzenlemeye esas olacak bilgilerin düzenli olarak toplandığı veri tabanını,
- f) Soykütüğü Merkez Bürosu: Bakanlık ve Merkez Birliği tarafından oluşturulan ve tüm verilerin toplandığı merkezi,

g) Damızlık Sertifikası: Ana ve babası bilinen, ancak cinsel verim kayıtları bilinmeyen damızlık hayvanlara Bakanlık tarafından veya yetki verilen kuruluşlarca verilen belgeyi,

h) Damızlık belgesi: Pedigri belgeleri bulunan damızlıklardan Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelikteki kriterlere uygunluğu Bakanlıkça onaylanan belgeyi,

ı) Sperma: Sağlıklı ve damızlık niteliği taşıyan erkek hayvanlardan belirli yöntemlerle alınan ejakülatların spermatozojik muayeneleri yapıldıktan sonra taze ya da dondurulmuş sperma porsiyonlarını,

j) Kayıtlı sürü: Soykütüğüne kayıtlı, verimleri kontrol edilen ve denenmiş ya da aday boğa spermaları ile tohumlanan ineklerin oluşturduğu grubu,

k) Komisyon: 28/02/2001 tarihli ve 4631 sayılı Hayvan Islahı Kanunu çerçevesinde illerde İl Müdürlüklerinden 1 Veteriner Hekim ve 1 Ziraat Mühendisi ile yetiştirici birliklerinden 1 kişiden teşkil olunan ve Bakanlık İl Müdürlüğünün onayı ile oluşturulan komisyonu,

l) Numaralama: Hayvanların tanımlanmasında kullanılan ve Bakanlıkça belirlenen sistemi,

m) Küpe: Hayvanların tanımlanmasında kullanılan numaranın üzerinde yazılı olduğu malzemeyi,

ifade eder.

Çalışmaların Yürütülmesi

Madde 5 - Soykütüğü ve önsoykütüğü çalışmaları aşağıda belirtilen kuruluşlar tarafından yürütülür.

a) İllerde; Bakanlık İl Müdürlükleri veya Yetiştirici Birliklerinin kurulduğu illerde, yeterli imkan ve altyapıya sahip olan ve Bakanlıktan yetki almış olan yetiştirici birlikleri,

b) Ülke bazında; Bakanlık veya Merkez birliği olan hayvan türlerinde yeterli imkan ve alt yapıya sahip olan ve Bakanlıktan yetki almış olan Merkez Birliği.

Başvuru

Madde 6 - Soykütüğü ve önsoykütüğü sistemini yürütmek isteyen kurum ya da kuruluşlar Bakanlıkça bu konuda düzenlenecek başvuru dosyasını hazırlar, varsa üst örgütü aracılığıyla Bakanlığa müracaat eder. Başvuru dosyası ile ilgili hususlar Bakanlık tarafından çıkarılacak talimatla belirlenir.

Değerlendirme

Madde 7 - Bakanlık başvuruyu en geç 30 iş günü içerisinde cevaplar. Uygun görüldüğü takdirde, bir protokolle soykütüğü ve önsoykütüğü tutma görevi bu kuruluşa verilir.

Denetleme

Madde 8 - Yetki verilen kuruluşun konuya ilişkin çalışmaları Bakanlık tarafından denetlenir; kurallara ve taahhütlerine uymayanlar yazılı olarak uyarılır, 3 ay sonra yapılan denetimde uymamanın devamı durumunda kuruluşun yetkileri geri alınır.

İKİNCİ BÖLÜM : Temel Esaslar

Soykütüğü Sistemi

Madde 9 - Soykütüğü sistemi aşağıdaki konu ve faaliyetleri içerir.

- a) Tanımlama,
- b) Soy bilgileri,
- c) Islaha konu olabilecek özellik ve bilgiler,
- d) Doğum, tohumlama ve sürüden ayrılmaya ilişkin bilgiler,
- e) Verilerin depolanması,
- f) Verilerin değerlendirilmesi ve sonuçların yayınlanması,
- g) Islah programı,
- h) Damızlık belgesi veya damızlık sertifikası verilmesi.

Önsoykütüğü Sistemi

Madde 10 - Önsoykütüğü sistemi aşağıdaki konu ve faaliyetleri içerir.

- a) Tanımlama,
- b) Soy bilgileri,
- c) Doğum, tohumlama ve sürüden ayrılmaya ilişkin bilgiler,
- d) Verilerin depolanması,
- e) Damızlık sertifikası verilmesi,
- f) Soykütüğüne geçebilecek işletmelerin belirlenmesi.

Kurum ve Kuruluşlar

Madde 11 - Soykütüğü ve önsoykütüğü kapsamındaki işletmelerde bulunan hayvanların tanımlanması, belgelendirilmesi ve sistemin gerektirdiği diğer işlemler soykütüğü ve önsoykütüğünü yürütme yetkisinde olan kurum veya kuruluşlar tarafından yapılır. Tanımlamada kullanılan numaralar, Bakanlık İl Müdürlüklerince yetkili kurum veya kuruluşa tahsis edilir. Uygulama bu kurum ve kuruluş tarafından gerçekleştirilir.

Kriterler

Madde 12 - Soykütüğü ve önsoykütüğüne girecek işletme ve hayvanlarla ilgili kriterler ve yetiştiricilerin uyacakları hususlar Bakanlık tarafından çıkarılacak talimatlarla belirlenir.

Müracaat

Madde 13 - Hayvanlarını soykütüğüne kayıt ettirmek isteyen yetiştirici, soykütüğü çalışmalarını yürüten kuruluşa müracaat eder, kriterlere uygun görülenler bu sisteme dahil edilir.

Belge

Madde 14 - Ferdi, koloni, sürü bazında hayvanların satılması halinde yetiştiricinin talebi üzerine; soykütüğüne kayıtlı hayvanlara damızlık belgesi veya sertifikası, önsoykütüğüne kayıtlı hayvanlara ise damızlık sertifikası verilir.

Zorunluluk

Madde 15 - Hayvanın başka bir şahsa satılması halinde satış tarihinden itibaren 1 ay içerisinde alıcı tarafından önsoykütüğü veya soykütüğüne işletilmesi mecburidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM : Soykütüğü ve Önsoykütüğü Çalışma Usul ve Esasları

Tanımlama

Madde 16 - Tanımlama aşağıdaki şekilde yapılır.

a) Hayvanlarla ilgili faaliyetlerde herhangi bir karışıklığa meydan vermeden kayıt işlemlerinin yürütülebilmesi için hayvanlar ait oldukları türün özelliklerine göre ferdi veya sürü veya koloni bazında tanımlanır.

b) Bir işletmedeki tüm sığırlar ferdi olarak tanımlanır ve bu tanımlama aşağıdaki şekilde yapılır.

1) Sığırların tanımlanmasında iki unsur olarak İsim ve Numara kullanılır.

2) Sığırların numaralanması, 2 parçalı ve baskılı plastik kulak numaralama küpeleri ile yapılır. Küpelerin yapısı ve numaralama sistemi Bakanlıkça belirlenir.

3) Soykütüğü ve önsoykütüğü işletmelerinde numaralama küpesi, sistemi yürütme yetkisi olan kurum veya kuruluş tarafından takılır.

4) Soykütüğü ve önsoykütüğüne kayıt edilecek her sığır için kayıt formu düzenlenir. Kayıt formu, resmi bir belge olmaması durumunda yetiştiricinin kayıtları veya beyanı doğrultusunda doldurulur. İlde oluşturulan komisyon kararı ve Bakanlık İl Müdürlüğü onayı ile veri tabanına kayıt edilir.

5) Tohumlamada kullanılan boğalar, damızlık belgesindeki bilgilere göre kayıt edilir. 6) Ülke dışından gelen damızlık belgesi veya damızlık belgesindeki bilgileri içeren

resmi belgelerde geçerlidir.

c) Diğer türlerle ilgili tanımlama sistemi Bakanlık tarafından çıkarılacak talimatlarla belirlenir.

Soy Bilgileri

Madde 17 - Soy Bilgileri; ana, baba ve varsa büyük ebeveynleri ile ilgili bilgileri içerir. Sığırlarda asgari olarak Önsoykütüğünde: Numara, isim, doğum tarihi, soykütüğünde ise; numara, isim, doğum tarihi ve ananın süt verimi yer almalıdır. Diğer hayvan türlerinde bu bilgilerin neler olacağı Bakanlık tarafından çıkarılacak talimatlarla belirlenir.

Özellikler ve Bilgiler

Madde 18 - Islaha konu olabilecek özellikler ve bilgiler ile bunlarla ilgili yapılacak çalışmaların usul ve esasları Bakanlık tarafından çıkarılacak talimatlarla belirlenir. Sığırlarda bu özellik ve asgari bilgiler aşağıdaki gibi olacaktır.

a) Sığırlarda Süt Verim Kontrolleri:

1) Sığırlarda her bir ineğin verdiği süt miktarı, sütündeki yağ ve protein oranları belirlenir. Sonraki yıllarda ıslah amaçlarındaki değişiklik ve piyasanın talebi doğrultusunda Bakanlıkça belirlenen diğer verim veya özellikler eklenebilir.

2) Soykütüğüne kayıtlı ineklerde verim kontrolü yapılması zorunludur.

3) Bir ilde süt verim kontrollerini yapma yetkisi, Bakanlıkça soykütüğü sistemini yürütmeye yetkili kılınan kuruluşa aittir.

4) Süt verim kontrolleri ile yağ, protein vb. analizlerle ilgili detaylar, Bakanlık tarafından çıkarılacak talimatla belirlenir.

b) Diğer türlerle ilgili ıslaha konu olabilecek özellik ve bilgiler, Bakanlık tarafından çıkarılacak talimatlarla belirlenir.

Doğum, Tohumlama ve Sürüden Ayrılma

Madde 19 - Doğum, tohumlama ve sürüden ayrılmaya ilişkin bilgilerle ilgili çalışmaların usul ve esasları Bakanlık tarafından çıkarılacak talimatlarla belirlenir.

Verilerin Depolanması

Madde 20 -Verilerin depolanması aşağıdaki şekilde yapılır.

a) Her ilde bir veri tabanı bulunur. Soykütüğü ve önsoykütüğü sisteminde illerde tutulan tüm kayıtlar soykütüğü merkez bürosunda depolanır.

b) Veri tabanını oluşturma, kullanma ve saklamaktan soykütüğü sistemini yürütme yetkisi alan kuruluş sorumludur.

c) Veri tabanından Bakanlık yararlanabilir.

Verilerin Değerlendirilmesi ve Sonuçların Yayınlanması

Madde 21 - Verilerin değerlendirilmesi ve sonuçların yayımlanması aşağıdaki şekilde yapılır.

a) Soykütüğü ve önsoykütüğü sistemindeki tüm kayıtlar, yapılacak ıslah ve diğer çalışmalarda kullanılmak üzere değerlendirilir.

b) Kayıtların tutulmasına, elde edilen verilerin değerlendirilmesine ve damızlık değer tahmini yapılmasına Bakanlık ve/veya soykütüğü sistemini yürütme yetkisi alan kuruluş yetkilidir.

Islah Programının Hazırlanması ve Yürütülmesi

Madde 22 - Islah programı aşağıdaki şekilde hazırlanır ve yürütülür.

a) Ülkesel ıslah programları, Bakanlık tarafından ve Bakanlık tarafından yetki verilmiş kuruluşlarca hazırlanır.

b) Islah programlarında; ıslah amacı, sürü büyüklüğü, kayıtlı sürü büyüklüğü, programın süresi ve diğer teknik detaylar belirtilir.

c) Islah programı, Bakanlık tarafından onaylandıktan sonra uygulamaya konulur.

d) Programda yapılacak her türlü değişiklik Bakanlığın onayına sunulmak zorundadır.

e) Bakanlık uygulamayı izlemek ve sapma olması halinde yazılı uyarıdan 3 ay sonra yapılacak denetimi takiben onayını geri çekmek yetki ve sorumluluğuna sahiptir.

f) Bir ıslah popülasyonunda birden fazla kuruluş ıslah programı yürütemez.

g) Sığırlarda ıslah programı yürütecek kuruluşlar, sperma üretme istasyonuna sahip olmalı veya bir sperma üretme istasyonu ile sözleşme yapmalıdır.

h) Sperma üretme istasyonuna sahip olup boğalarını test etmek isteyen kuruluş, soykütüğü sistemini yürüten kuruluşla işbirliği protokolü yapmalıdır.

i) Islah programları, Bakanlık tarafından çıkarılacak talimat çerçevesinde yürütülür.

Damızlık Sertifikası ve Belgesi

Madde 23 - Damızlık sertifikası ve Damızlık Belgesi ile ilgili hususlar aşağıdaki şekilde düzenlenecektir.

a) Soykütüğü ve önsoykütüğüne kayıtlı hayvanlara, kayıtlarının niteliklerine göre damızlık belgesi veya sertifikası verilir.

b) Damızlık belgesi ve damızlık sertifikası düzenleme yetkisi, Bakanlık ve/veya sistemi yürütme yetkisine sahip kuruluşa aittir.

c) Tür bazında damızlık belgesi ve damızlık sertifikası düzenleme soykütüğü merkez bürosunda yapılır. Düzenlenen damızlık belgesi ve sertifikası, Bakanlık tarafından onaylandıktan sonra Bakanlığın öngöreceği şekilde talep eden kuruluşa gönderilir.

d) Belgelerin şekli ve içeriği Bakanlık tarafından çıkarılacak talimatla belirlenir.

Diğer Soykütüğü ve Soykütükleri

Madde 24 - Diğer tür, ırk, soy, hat ve koloni bazında ihtiyaç duyulacak soykütüğü ve önsoykütüğü çalışmaları Bakanlık tarafından çıkarılacak talimatlarla yürütülür.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM : Cezai Hükümler

Madde 25 - Soykütüğü ve önsoykütüğünde kayıtlı hayvanlarla ilgili gerçeğe uymayan evrak tanzim edenler, başka hayvana ait belgeleri kullananlar veya bu belgelerde değişiklik yapanlar hakkında 28/02/2001 tarihli ve 4631 sayılı Hayvan Islahı Kanununun 17 nci maddesi hükmü uygulanır.

Madde 26 - Soykütüğü ve önsoykütüğünün gerektirdiği bilgileri doğru ve zamanında vermeyen işletmeler yazılı olarak uyarılır. İki kez uyarılan ve uyarılara uymayan işletmeler ve hayvanları sistemden çıkartılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM : Son Hükümler

Yürürlük

Madde 27 - Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 28 - Bu Yönetmelik hükümlerini Tarım ve Köyişleri Bakanlığı yürütür.